

Ольга КОВАЛЬЧУК

СТИЛІСТИКА КОЛОМИЙОК: РОЛЬ АФІКСАЦІЇ У СТВОРЕННІ КОЛОМИЙКОВОЇ ЕКСПРЕСИВНОСТІ

Розглядається афіксація як стилістичний засіб у системі коломийкової поезики. Зосереджено увагу на художній функції цих елементів. Матеріал проаналізовано на фонетичному, композиційному та семантичному рівнях. Вказано на лексичні групи слів, які найчастіше афіксовані. Розкрито взаємозалежність образу та підібраних до нього художньо-стилістичних засобів.

Ключові слова: демінутив, суфікс згрублості, образ, експресивність.

Художня мова фольклору особлива, наповнена енергетикою, яку творять різні чинники: підтекст, асоціативні зв'язки та стилістично марковані слова. Навіть у номінативній лексиці, на думку А. Ткаченка, виявляємо апеляцію до затемненого, але не до решти забутого, на якомусь атавістичному рівні збереження первісної образності. Причину забарвлення дослідник пояснив тим, що у створенні експресивності тексту «певну семантичну змістовність несуть корені, префікси та суфікси і закінчення слів. Адже багато які з них колись були самостійними словами» [17, с. 218].

І справді, здавна збирачі українського фольклору зауважили значну кількість демінутивів у ньому. З. Доленга-Ходаковський зазначив, що народні пісні «мають тисячі зменшувальних слів, створюють образи, гідні загальнолюдського захоплення» [18, с. 30]. У пісенних жанрах їх розглядали фольклористи Б. Рубчак [10, с. 43—45] і Г. Сокіл [14, с. 184—185], у прозі — В. Сокіл [12, с. 258—264]. Наш дослідницький аспект полягає у з'ясуванні способу творення образів за допомогою демінутивів та згрупованих словоформ на коломийковому матеріалі.

Хоча коломийкова поезика перебуває у загальноукраїнському контексті художньо-стилістичних засобів, їй притаманна специфіка. Адже, як зазначила Г. Сокіл, «будь-який фольклорний жанр — це історично обумовлені типи творів, у яких поєднуються в одне ціле формальні, смислово-змістові, морфологічно-структурні, стилістично-поетичні, функціональні та інші особливості» [13, с. 107]. Тому метою нашої статті є дослідження досі мало вивчених засобів афіксації у коломийках, зокрема їхніх різноманітності та функцій.

У творах родинно-побутової тематики високого ступеня поетизації набувають край та мешканці полонин і гір. О. Кульчицький справедливо визнавав світовідчуження українців психологічним єднанням з довкіллям: «Завдяки вчуттю в краєвид людина зливається з ним внутрішньо» [7, с. 16]. Оспівуючи навколишній простір, вокалісти залучають топоніми, вихваляючись співом, красою, називають місцевості, з яких вони родом, іноді осоромлюють жителів сусідніх сіл. Відтак, створюється локальна прив'язка до місць виконання коломийок: *Волосянка, Рожанка, Рожаночка, Терновочка, Ступеночка* тощо. Зауважимо, що як бойки, так і гуцули активно додають демінутиви до назв населених пунктів. Підтримуємо мовознавця А. Харабібер, що

суфікс -к- досить часто в українській мові не містить значення применшення чи здрібнілості, бо втратив його, як у наведених двох перших топонімах [22]. Натомість кінцівка —очка має яскраву позитивно марковану емоційність. Не виявлено залучення до назв сіл згрубілих кінцівок.

На Бойківщині майже не афіксуються назви місцевих рік. У межах протікання Дністра дівчата співають про «вишеньки, що над Дністром мають» [1, с. 76]. До гідронімів залучено суфікси, які вказують на приналежність до родини, чим, окрім звертання, персоналізується картина, наприклад: «Ой, ти, ріко Огорова, та й нанесла лому» [1, арк. 7]. На Гуцульщині ж подекуди існує традиція ніжно звертатися до місцевих рік: «Черемоше, Черемошку, ти бистрий поточку» [1, арк. 8]. Дунай як на теренах Бойківщини, так і Гуцульщини найчастіше виявляємо з нульовою афіксацією: «Ой пливу я по Дунаю, та й собі думаю» (Дунай вживається на позначення символу води) [1, арк. 75]. У мотивах «хлопець / дівчина іде за Дунай», що містять семантику віддаленості (у коломийках дівчина просить батьків не віддавати її заміж за Дунай, коханий іде туди), — теж фактично відсутня демінутивність. На Покутті особливо популярні образи Черемошу, до якого прикріпилася постійна характеристика «бистра вода», та Пруту — «зави́гія» (що означає «звивистий») — замість інших засобів номінативної експресивності: «Ой Черемош — бистра вода, а Прут — зави́гія» [21, с. 69]. Мальовничості образам-гідронімам додають згадки про рослини і дерева, які ростуть біля води.

Лагідне ставлення до довкілля відображене у застосуванні оронімів. Більшість образів гір створено з додаванням суфіксів пестливості -очк-, що відображає любов населення до рідного краю: «Бескидочок» («Ой Бескиде, Бескидочку, Бескид зелененький» [1, арк. 56]), «Чорнявочка» (йдеться про Чорну гору: «Ой Чорняво, Чорнявочко, чому чорно ходиш, Ци-ся з водов погнівала, ци ся води боїш?») [5, с. 15], «Маківочка» («Ой Маківко, Маківочко, яка ж ти висока» [1, арк. 56]).

З особливою ніжністю у коломийках номінують рослини, пов'язані із символікою кохання та родючості. Суфікси -очк-, -еньк-, -ечк-, виражають інтенсивну позитивну оцінку: барвінок («барвіночок»), васильок («василик», «васильочок»), руту («руточка»), коноплі («конопельки», «конопли-

на», «колопельки»), пшеницю («пшеничина», «пшениченька»), жито («житечко») тощо. Зворотно, з ворожістю оспівується ожина («Яка й колоча ожиниця крузь пліт простяглася, Яка й бідка нигідни́йка до ня вчапилася» [1, арк. 6]). Художній флористичний образ посилено афіксом згрубілості -иц- та епітетом, який називає неприємну реальну ознаку куща. Погоджуємося із Л. Павленко, що в українському фольклорі «суфікси на означення здрібнілості й позитивної суб'єктивної оцінки значно відрізняються між собою за ступенем вираження як зменшеності, так і емоційного забарвлення. Мінімальний ступінь вираження здрібнілості мають найменш емоційно забарвлені суфікси -ок-, -ець- та -ин-» [9, с. 34].

Локальну пейзажну специфіку відображено у низці коломийок про дерева й інші рослини — виразники взаємності закоханих. Часто пісенні тексти з Бойківщини та Гуцульщини містять згадки про притаманні гірським регіонам дендрологічні образи: «ліщину» («ліщинючку», «ліщаницю», «ліщинюньку»), «смеречину». Залучено до пісень і поширені вдовж усієї етнічної території України назви: «верба» («вербочка», «вербина»), «дуб» («дубочок», «дубина»), «липа» («липина», «липочка»), «явір» («яворик», «яворина»), «калина» («калиночка», «калинюнька»). Серед суфіксів на позначення рослин у коломийках наявні поширені вдовж українських теренів (-оньк-, -иноньк-, -очк-, -ин-, -ик-) та специфічні (-аниц-). Наш аналіз підтверджує, що пісенна культура українців має одне ядро і є самобутньою. Доводить це й дослідження К. Тищенко «Правда про походження української мови», у якому йдеться і про специфічність слів із закінченнями -ина. Автор твердив, що українська мова на побутовому рівні містить такі поняття, яких російська ніколи не мала в принципі, бо основою нашої мови є народна творчість. Задля адекватного перекладу слова з української, доводиться використовувати описові словосполучення. Наприклад, «цямрина» — «одно бревно из сруба у колодца», «бур'янина» — «стебель сорной травы», «чуприна» — «волосы на голове человека» та багато інших [16, с. 55—56]. Що вже говорити про специфічність експресії українських слів.

Високою емоційністю в українському уснопоетичному фонді марковані слова на означення назв спо-

рідності. Їх варіантність властива українській словесності загалом. Так, досліджуючи прозу голодоморної тематики, В. Сокіл наголосив, що «особливо ніжністю й лагідністю оповитий образ матері, оскільки це близька, рідна людина» [14, с. 258]. Однак, відзначаємо, що образ матері у коломийках Бойківщини, Гуцульщини та Лемківщини стилістично урізноманітнено чи не найбільше. Демінутивними суфіксами прикрашено його у текстах, де порівнюються краса, дотепність, охочість матері до гуляння, у творах весільних, про розлуку та нещасливе заміжжя й вояцьких коломийках. Тут маємо номінації «*мамка*», «*мамця*», «*мамуня*», «*мамуні*», «*мамує*», «*мамує*», «*мамуцуня*», «*мамуенька*», «*маму-нечка*», «*матінонька*», «*матіночка*», «*мату-сенька*»; «*ненька*», «*ненья*»). Емоційний суфікс -к(а, о) надає словам відтінків пестливості, ніжності властивий усьому українському фольклору (бойківському та гуцульському «*мамка*», лемківському «*ненька*» й ін. регіонам). Назви образів, у яких виступає цей словотворчий формант, майже завжди мають відтінок прихильності: «*Мамко моя, не журися, бо я оженився: Взяв-им собі за жіночку в полі могилочку*» [20, с. 161]. Для експресії більшої любові лемки, гуцули та бойки часто залучають специфічні довгі суфікси з домінуванням голосних у або о: - *унцун-*, -*уненьк-*, -*усеньк-*, що є прикметною особливістю фольклору цих теренів. Підтримуємо думку мовознавця А. Харабібер, що суфікси -*усенька*, -*унечка*, -*усечка* є ускладненими варіантами інших, коротших суфіксів і «їм властива особливо яскрава емоція ніжності, пестливості» [22].

Рідше виявляємо тексти з образом батька — як правило у весільних, рекрутських та творах про відбір вояків до армії. Його називають: «*ненько*», «*неньо*». У сучасних записах часто маємо номінації «*тато*», «*батько*», що зумовлено впливом літературної мови. Автор записала у селі Нижня Рожанка коломийку про те, як неохоче парубки ішли до лав радянської армії через імовірність потрапити до зони військових дій. Син просить батька допомогти уникнути служби: «*Ой тату, продай хату, коня вороного, Та вікупи ми з армії, хлопця молодого*» [1, с. 75]. Кількість варіантів, які передають ніжність ставлення до голови родини — порівняно менша, що зрозуміло, адже вихованням дітей в українських сім'ях традиційно займається жінка. І саме емоцій-

на близькість до матері сприяє особливому ставленню до неї наступних поколінь.

І. Денисюк справедливо твердив, що «для нюансування виразу почуттів та диференціації оцінок має українська мова чи не найбільшу кількість суфіксів здрібності-пестливості порівняно з іншими слов'янськими мовами (у германських та романських можливості такого типу ще більше обмежені) [...]». Тільки в українській мові є здрібнілі форми дієслів» [4, с. 10]. Виявляємо гармонійність коломийкової поетики у контексті українського фольклору, адже у ній також натрапляємо на подібні парадигми. Наприклад, на означення почуття любові («*кохатоньки*», «*любитоньки*»), процесу залицяння та зустрічей («*гулятоньки*», «*ходитоньки*», «*цілюватоньки*»), вияву ніжності до дітей («*спатоньки*», «*колисатоньки*», «*робитоньки*», «*співатоньки*»). Дослідниця українських обхідних пісень Г. Сокіл твердить, що особливо наповнені такою лексикою тексти пасутих пісень, обжинкових, царинних, риндзівок [14, с. 185]. Однак, твердимо, що коломийки також інтенсивно наповнені експресивними суфіксами, які властиві усім тематичним групам жанру.

Хоча лексика коломийок змінюється у діахронії, засоби вираження експресивності (афіксація) залишаються незмінними. Наприклад, характеристика порядного чоловіка з «величальної» еволюціонувала з часом до більш «реалістичної». Зокрема, у збірнику сім'ї Чарторійських з кінця XVII ст. парубок називається «*паноньком*» (номінація відживає через історичні причини), а у пізніших записах — «*любоньком*», «*миленьким*». Молодого чоловіка також номіновано «*голубоньком*», «*серденьком*» [8, с. 31, 34]. Гуцула називають «*любочком*», «*соколятком*», «*душкою*», «*подобонькою*», «*закохані*», «*миленьким*», «*цілювасеньким*». Образ бойка окреслено словами: «*соколятко*», «*соколя*» [1, арк. 14, 51, 53, 88, 96]. На межі Опілля і Бойківщини його номінують: «*любко*», «*цимбалик*», «*симпатика*», «*соколятко*» (с. Торунь, с. Нежухів) [1, арк. 29, 71]. Збереження суфіксів здрібності може свідчити про традиційність коломийкових художньо-зображальних засобів упродовж століть, незважаючи на зміну лексичного багажу жанру, образного, мотивного й тематичного його наповнення.

Традиційність у творенні орнітоморфних образів у коломийках представлено звичними для всього

українського фольклору птахами, до назв яких додано суфікси здрібнілості. Отож, зовнішність і вміння хлопців зіставлено з «вірлятами», «соколятами», «соловейками» (*у хлопця таке личко, очі, брови, «як у соколочка»*). Із зооморфних у коломийках активно побутують образи коня, корови, овець тощо («коник», «коровиця», «овечки»). Із наведених прикладів спостерігаємо, що деминутиви, мабуть, спочатку виражали значення об'єктивної зменшеності предметів, істот та явищ, а з часом стали передавати ще й значення суб'єктивної оцінки. Такої ж думки дотримуються мовознавці (О. Безпояско). Адже бойківських та гуцульських парубків досі часто номінують словами на позначення недорослих птахів (додаючи суфіксів -ат-, -ят-). Внаслідок розвитку категорії деминутивності в українській мові наявна значна кількість синонімічних засобів вираження пестливості. Наприклад, зменшувальні утворення від іменників чоловічого роду можуть оформлятися суфіксами -ок-, -ик-, -ець- [22].

Зрідка формуванню емоційних протиріч сприяють долучення до негативного поняття (дії) пестливого суфікса: «обмовля**т**оньки». Особливо прикметно для Карпатського регіону, що ласкаві слова утворено додаванням суфіксів здрібнілості до: образів істот та осіб з оточення населення, яких варто навіть боятися («гади**н**онька», «ворож**е**ньки»); понять, прикмет, які неприємні, псують зовнішність чи не додають честі («несла**в**онька», «горбат**е**нькі»); слів із нейтральною стилістикою у негативному контексті: «дівчат**о**нька череваті», «Марус**е**ньці черево обвисло». Прийом застосовує для створення комічного, іронічного чи сатиричного ефекту: «Вийшли кури з-за фігури самії кра**щ**енькі, А вівківські дівчат**о**нька самі горбат**е**нькі» [6, с. 30]. Отже ті самі суфікси, що творили образ любові, ніжності, прихильності у коломийках, нерідко допомагають зображати ворогів, неприємні речі та недолугих героїв. Таке явище вдало пояснив В. Виноградов, характеризуючи експресію слів, її вияв та зв'язок із значенням. Учений зауважив, що «предметно-логічне значення кожного слова оточено особливою експресивною атмосферою, яка міняється залежно від контексту. Виразна сила властива звукам слова та їх різним сполученням, морфемам і їхнім комбінаціям, лексичним значенням. Слова перебувають у безперервному зв'язку з усім нашим інтелектуаль-

ним й емоційним життям. Слово виступає одночасно і знаком думки мовця, й ознакою всіх інших психічних переживань, що входять у завдання й намір повідомлення.

Експресивні барви оповивають значення слова, вони можуть згущуватися під впливом емоційних суфіксів. Ці відтінки властиві граматичним категоріям і формам. Вони яскраво виражають себе і в звуковому складі слів, і в інтонації мовлення» [2, с. 21].

Вивчаючи стилістику фольклору, Л. Павленко дослідила, що «у найбільш «чистому» вигляді семантику збільшеності чи згрубілості передає суфікс -ищ- [...] і переважно утворює конотацію згрубілості з відтінком зневажливого, несхвального значення: [...] «Нагребемо, настелимо **Війлочище** під **бочище**, **Кулачище** в **головище**» [...]. Рідкісні випадки, — твердила автор, — фіксують нейтралізацію вказаної маркованості: «Кинулась в воду — і все затихло, Знайшла **притулище** своє» [9, с. 33]. Однак, на Бойківщині та Гуцульщині виявлено специфіку побутування згрубілих суфіксів з іншими функціями. Так, у регіоні художня експресія позитивних емоцій відбувається через афікси згрубілості -ищ-, -инищ-. Наприклад, схвальна оцінка сили парубка відображена у коломийці: «**Легинище**, як **дубище**, дівчина, як **пава**» [20, с. 44]. Нестача часу у матері втілилася у сувору й водночас лагідну формубідкання: «**Колишися**, **дитинице**, бо в мене робота» [20, с. 124].

У коломийкових текстах існує чимало паралелей з іншими жанрами українського фольклору. За словами Г. Сокіл, «у колядках та щедрівках, риндзівках власні імена в переважній більшості вжиті у здрібніло-пестливій формі — Настечка, Олечка, Галочка, Ганусейка, Михайлик, Василько, Андрійко і т. д.» [14, с. 185]. Такі ж тенденції наявні у 14-складових приспівках, адже нерідко для створення образів коханих хлопців та дівчат до їх імен додаються загальноукраїнські засоби формування пестливості та ніжності: це суфікси -к-, -ик-, -ун-, -иноньк-, -оньк-, -еньк-, -ус-, -есеньк-, -ат-, -ісіньк-. Такі суфікси притаманні українському фольклору загалом [4, с. 10]. Серед них існують характерні переважно для Бойківщини та Гуцульщини повноголосні довгі, між ними — домінантні зі звуком «у». Наводимо у порядку зниження частотності вживання суфікси: -унин-, -уненьк-, -усун-, -усик-,

-ух-, -еньц-, -етн-, -ит-, -айк-, -с-, -ц-, -иц-. Коломийкам притаманні довгі вигадливі закінчення пестливих слів, що надає жанрові можливість передати широку гаму почуттів, незважаючи на його етюдність. Приязнь, наприклад, виражено в іменах: «Ірунина», «Іруленька», «Ірусуня», «Ірусик».

Магістральними є засоби створення здрібнелих та ліричних образів із голосними (однією, двома). Це допомагає творенню коломийкового віршування. З цією метою до одного слова приєднуються різні кінцівки придатної валентності залежно від кількості потрібних для утворення стопи складів: «Марія», «Марійка», «Маруся», «Марися», «Марусина», «Марусуня», «Марусенька». Специфічними для Бойківщини та Гуцульщини є додавання суфіксів -унина- для створення позитивних конотацій («Марунина») та -х- для негативних образів героїв («Маруха»).

Загальноукраїнську тенденцію використання імен чи не найкраще простежуємо, аналізуючи частотність використання та демінутивне оформлення чоловічих антропонімів у коломийках: найбільше в Українських Карпатах Іванів, Василів, Микол, Андріїв, Михайлів, Дмитрів, Гриців, Федорів. Інша прикметність — у поширенні характерних для Бойківщини і Гуцульщини антропонімів: Ясь, Гриць, Гаврило, Штефан, Федір. Антропоніми в коломийках урізноманітнено емоційно забарвленими суфіксами та закінченнями. З-поміж словоформ найпоширеніших імен зафіксовано передусім такі: Іван — Івась, Йван, Іванина, Іванко, Іваночок, Івасенько, Івануньо, Йвасуньо, Іваньо, Іванцьо, Іванетко, Іванусенько, Івасе; Василь — Васильочок, Василенко, Василе, Василик; Микола — Никола, Миколай, Миколця, Миколя, Микита, Микольцьи, Николочка, Николайка, Николятко; Андрій — Андрусик, Андрусуньо, Андрусь, Андрусе, Андруха, Андрієчко, Андрійко, Андрійочок; Михайло — Михайлуньо, Міханьи, Міханьо, Михась, Михасько; Гриць — Груня, Гриньо, Гриня; Дмитро — Дмитрочок, Дмитрунина, Митри; Федір — Федуньо, Фидунюньо, Феді, Федько. Петро (Петруненько), Олекса (Олексина), Павло (Павлик), Тимофій (Тимко), Данило (Данилико), Костя (Косьті), Роман (Романочок), Онуфрій, Пилип, Кирило, Гнат, Гаврило — спорадичні імена, тому з мінімальним набором експресивних словоформ. Тенденція додавати до ан-

тропонімів демінутивні суфікси належить до ключових рис поезики української усної творчості, однак на коломийковому матеріалі вона чи не найбільш розвинена, адже автор статті у ньому виявила 14 словоформ імені Іван, 10 — Микола, Марія тощо. На нашу думку, що значно вужчою є парадигматика антропонімних суфіксів у інших жанрах.

За словами А. Ткаченка, контекст чи «навіть нейтральні афікси, можуть вивільняти експресивну енергію» [17, с. 218]. І справді, чимало імен у коломийках емоційно забарвлені та досить промовисті без афіксації. На нашу думку це явище може бути пов'язане з тим, що потрапляючи в образний контекст, вони здатні брати на себе активну виражальну місію. Наприклад, антропоніми Гаврило, Данило асоціюються з неприємним хлопцем через суголосність зі словами «не мило», «рило» [6, с. 77]. Тенденцію парної асоціації з римованим словом понад 100 років тому зафіксував І. Франко у бойківських приповідках: «На тобі, Гаврило, що мені не мило», «Дістав Гаврило, що му не мило» [3, с. 439]. У новіших покутських та бойківських творах ці імена введено до негативного контексту уже навіть без згаданої рими: «А Никола робив кола, а Гаврило — сани, А Никола їхав воли, а Гаврило — псами» [1, арк. 61; 19, с. 182]).

Насиченість тексту демінутивами залежить від жанру та тематичної групи твору. Вивчаючи експресивні форми в українському фольклорі, Г. Сагач за уважила, що «іменники із здрібніло-пестливим значенням представлені в народних ліричних піснях продуктивніше порівняно з іншими частинами мови. Основна їх функція — це інтимізація». Зіставивши використання експресивного словотвору в ліричних піснях про кохання, танцювальних піснях, колицьких, щедрівках та колядках, науковець з'ясувала, що «у ліричних піснях про кохання насиченість тексту експресивними формами буває максимальною» [11, с. 20]. Подібне спостерігаємо у коломийках (чимало демінутивів маємо у групах творів про кохання, заробітчанських з мотивами суму за рідною найкращою землею, повстанських з елементами оспівування героїв, місць баталій тощо). Однак, кількість афіксації у них залежить не лише від тематики, а й від емоційної напруги виконавця. Візьмімо жовнірські твори. Коли герой рішуче в наказовому тоні висловлює гнівну думку матері, що вона мала б зроби-

ти, лише б не пустити сина на війну, суфіксів здрібнілості-пестливості немає: «*Воліла-с ні, моя мати, в купели втопити, Ніж ні мають по Самбори жовнірі водити*» (Нагуєвичі) [6, с. 213]. Однак, коли виконавець виливає свій жаль у емоційній коломийці, суфікси здрібнілості-пестливості додаються до образів, які викликають найбільше співчуття («хлопчики-плеканчики») та негативні асоціації «війнонька»: «*Ой хлопчики-плеканчики, добре сі плекайте, Як підете на війноньку, добре сі тримайте*» (Лукавиця Нижня) [6, с. 213]. Слушну думку висловила Л. Стівбур, що «в українських родинно-побутових піснях характерним є поєднання у юкстапозиті двох зменшено-пестливих похідних. Найбільше серед таких утворень назв осіб» [15, с. 410]. У коломийках спостерігаємо аналогічні тенденції. Наприклад, на Бойківщині трапляються поєднання: «*дітвачище-сиротище*», «*Петрику-вертепнику*» тощо. Стосовно функціональності і стилістики суфікса -оньк- біля негативно маркованого слова, то вони багатогранні. За його допомогою герой, ніби, заповідливо намагається вгамувати норов війни, назвавши її лагідно, заговорити, як у замовляннях, відвернути лиху долю і висловити горе.

Таким чином, спостереження над використанням демінутивів показує, що слова, марковані суфіксами, виконують у тексті стилістичну роль: вираження емоцій ніжності, жалю, зневаги, значення здрібнілості. Особливістю бойківських коломийок виявлено використання суфіксів згрубілості для утворення емоцій жалю й любові водночас. Специфікою карпатської афіксації слів є кількаскладові суфікси із домінуванням голосних -у- та -о-, які передбачають максимальний ступінь вираження емоційності. Найбільше афіксовані у коломийках назви осіб. Стилiстично образ героя буває часто оформлений за допомогою юкстапозитів із двома зменшено-пестливими компонентами. Маркування слів суфіксальними утвореннями у коломийках підпорядковане естетичній функції фольклорної мови, а також завданням ритмомелодики.

1. Архів Інституту народознавства НАН України. — Ф. 1. — Оп. 2. — Од. зб. 640. — Машинопис. — 96 арк. (Коломийки / О. Ковальчук (збір. на Турківщині, Самбірщині, Старосамбірщині, Сколівщині, Стрийщині, Воловеччині. — 2011—2013).

2. *Виноградов В.В.* Русский язык / В.В. Виноградов. — Москва : Высшая школа, 1972. — 614 с.
3. Галицько-руські народні приповідки : у 3 т. / збір., упоряд. і пояснив І. Франко. — Львів : Видавничий центр Львівського національного університету ім. Івана Франка, 2006. — Т. 1. — 832 с. — (2-е вид.).
4. *Денисюк І.* Національна специфіка українського фольклору (матеріали до лекції) / Іван Денисюк // Вісник Львівського університету. — Львів, 2003. — Вип. 31. — С. 3—22. — (Серія: філологічна).
5. Коломийки в записах І. Франка / упоряд. текстів, передм. та прим. О. Дей. — Київ : Музична Україна, 1970. — 136 с. : іл.
6. Коломийки / збір., упоряд., вступ. ст. В. Гнатюк / Етнографічний збірник. — Львів : НТШ, 1905. — Т. 17. — XLIII. — 259 с.
7. *Кульчицький О.* Світовідчуження українця / О. Кульчицький // Українська душа: проблеми. — Нью-Йорк ; Торонто : Ключі, 1956. — С. 13—25.
8. Матеріали до історії української пісні і вірші: тексти й замітки / вид. М. Возняк // Українсько-руський архів ; вид. історико-філософська секція. — Т. 9. — Львів : НТШ, 1913. — 240 с.
9. *Павленко Л.* Стилiстичні функції засобів словотвору в українській мові / Л. Павленко // Педагогічний пошук: Науково-методичний вісник. — 2005. — № 1. — С. 32—35 ; № 2. — С. 44—46.
10. *Рубчак Б.* Уваги до засобів народної поезії / Богдан Рубчак // Сучасність: література, мистецтво, суспільне життя. — Мюнхен : Українське товариство закордонних студій, 1963. — № 4 (28). — Квітень. — С. 25—42.
11. *Сагач Г.М.* Експресивний словотвір у фольклорі / Г.М. Сагач // Культура слова. — 1980. — Вип. 19. — С. 18—22.
12. *Сокіл В.* Роль зменшено-пестливих слів у формуванні чуттєво-образної системи голодоморної тематики / Василь Сокіл // Література. Фольклор. Проблеми поетики: зб. наукових праць / Київський національний університет ім. Т. Шевченка. — Київ, 2013. — Вип. 38. — С. 257—264.
13. *Сокіл Г.* Українська фольклористика в Галичині кінця ХІХ — першої третини ХХ ст.: історико-теоретичний дискурс: монографія / Ганна Сокіл. — Львів : Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2011. — 558 с.
14. *Сокіл Г.* Українські обхідні календарно-обрядові пісні: структура, функції, семантика / Галина Сокіл. — Львів : Афіша, 2004. — 268 с.
15. *Стівбур Л.* Функціонування іменників-демінутивів в українських народних родинно-побутових піснях / Любов Стівбур // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: зб. наукових праць / М-во освіти і науки, молоді та спорту України ; Держ. вищ. навч. закл. «Ужгородський національний ун-т». — Ужгород : Говерла, 2011. — Вип. 16. — С. 409—410.

16. Тищенко К. Правда про походження української мови / Костянтин Тищенко // Український тиждень. — 2012. — № 39 (256). — С. 22—62.
17. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Анатолій Ткаченко ; Міністерство освіти України, Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка. — Київ : Київський національний університет, 2003. — 448 с. — (2-е видання).
18. Українські народні пісні в записах З. Доленги-Ходаковського (з Галичини, Волині, Поділля, Придніпрянщини і Полісся) / упоряд., вступ. ст. і комент. О.І. Дей. — Київ : Наукова думка, 1974. — 782 с.
19. Чікало О. Українські пісні-хроніки: жанрово-тематичний аспект / Оксана Чікало. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 2010. — 228 с.
20. Як зачую коломийку: збірник / запис текстів, упоряд. І.М. Сенька. — Ужгород : Карпати, 1975. — 200 с.
21. Kolberg O. Pokucie: obraz etnograficzny : w 4 t. / skreślił Oskar Kolberg. — Kraków : Uniwersytet Jagielloński, 1888. — Т. 3. — XI, [2], 239, [4] s.
22. Харабібер А.Е. Деминутиви — зменшувальні утворення, їх функції та форми в сучасній українській мові / Аніфе Ебнеутівна Харабібер // Електронний ресурс : <http://intkonf.org/harabiber-a-e-deminutivizmenshuvalni-utvorenniya-ih-funktsiyi-ta-formi-v-suchasniy-ukrayinskiy-movi>.

Olha Kovalchuk

**KOLOMYIKAS' STYLISTICS:
AFFIXATION ROLE IN FORMING
OF KOLOMYIKA'S EXPRESSIVENESS**

Adding affixes are examined as a stylistic means in the system of kolomyika poetics. The emphasis is made on the artistic function of these elements. Phonetic, semantic and compositional levels of the researched material are analyzed. The groups of vocabulary, that are often affixed, have been outlined. The interdependence of image and chosen stylistic means is revealed.

Keywords: diminutive, rude suffix, image, expressiveness.

Ольга Ковальчук

**СТИЛИСТИКА КОЛОМЫЕК:
РОЛЬ АФФИКСАЦИИ В ФОРМИРОВАНИИ
КОЛОМЫЕЧНОЙ ЭКСПРЕССИВНОСТИ**

Рассматривается аффиксация как стилистическое средство в системе коломыечной поэтики. Сосредоточено внимание на художественной функции этих элементов. Материал проанализирован на фонетическом, композиционном и семантическом уровнях. Указаны лексические группы слов, которые чаще всего аффиксированы. Раскрыта взаимосвязь образа и подобранных к нему художественно-стилистических средств.

Ключевые слова: деминутив, грубый суффикс, образ, экспрессивность.